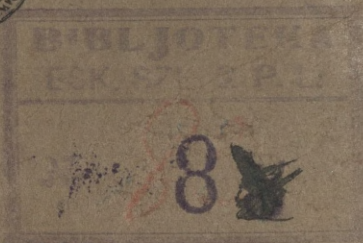

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

Uzbr. 1
1924 I tymcz.

2. PUŁK ŁĄCZNY
ESKADRA SZKOLNA

TYMCZASOWA INSTRUKCJA
WYSZKOLENIA
PRZECIWGAZOWEGO

WARSZAWA 1924

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

Uzbr. 1
1924 I tymcz.

TYMCZASOWA INSTRUKCJA
WYSZKOLENIA
PRZECIWGAZOWEGO

BIBLIOTEKA
ESK. SZK. 2 P. 1.

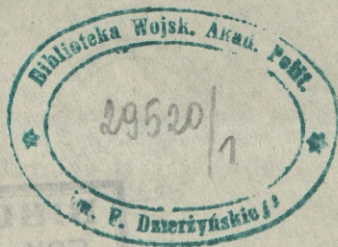
No

83

WARSZAWA 1924

2. PUŁK LOTNICZY
ESKADRA SZKOLNA.

Zatwierdzone do użytku służbowego przez Ministerstwo
Spraw Wojskowych pismem Oddziału III Szt. Gen. L. 6320/Reg.
z dnia 20.VIII 24.

D. S. G. Nr. 4625. 9000. 4.X.24.

TYMCZASOWA INSTRUKCJA WYSZKO-
LENIA PRZECIWGAZOWEGO
(musztra).

(Dodatek do tymczasowej instrukcji o ochronie
przeciwgazowej ^{Uzbr. 1}₁₉₂₄ I tymcz.)

Podczas napadu gazowego żołnierz ma za-
ledwie kilka sekund czasu do nałożenia maski
przeciwgazowej, z tego więc względu powi-
nien on mieć wprawę w powstrzymywaniu
oddechu, oraz w szybkim i zwinnym posłu-
giwaniu się maską.

Wprawę tę osiągnąć można tylko przez
systematyczne i ciągłe ćwiczenie: w powstrzy-
mywaniu oddechu, noszeniu, nakładaniu i zdejm-
owaniu maski, oraz zachowywaniu się w niej
w rozmaitych warunkach służby w polu.

Ważnem jest również nauczanie żołnierzy
o odpowiedniemu utrzymaniu maski, która skut-
kiem nieumiejętnego obchodzenia się z nią, może
ulec zepsuciu, i w razie potrzeby nie ochroni
żołnierza przed działaniem gazów bojowych.

Francuską maskę A. R. S., niemiecką gumo-
wą i niemiecką skórzaną nosi się w warunkach
normalnych w puszkach, przewieszonych na
taśmie przez lewe ramię tak, że puszka znaj-
duje się po prawej stronie ciała, nieco z tyłu,

1.
Zasady
ogólne.

2.
Normalne
noszenie
maski.

by nie przeszkadzała ruchom prawej ręki. Maskę angielską nosi się w torbie, przewieszanej zapomocą taśmy przez prawe ramię tak, by torba znalazła się na lewym boku, nieco z tyłu, z pokrywą zwróconą do ciała.

Jeźdźcy na koniach oraz spieszeni w warunkach normalnych przewieszają puszkę z maską, po nałożeniu pasa głównego, przez prawe ramię w ten sposób, tak by znalazła się ona na lewym boku, nieco z tyłu, dnem na wysokości łokcia lewej ręki; w tym celu skraca się długą taśmę puszki. Dla udogodnienia można założyć pętelkę na lewy hak z tyłu munduru tak, by puszka znalazła się pod brzegiem pasa głównego.

3.
Nakładanie
i zdejmowa-
nie maski.

Nakładanie i zdejmowanie masek następuje na skutek rozkazów. Rozkazy te brzmią:

- a) *pogotowie gazowe*—dla przygotowania się do spodziewanego napadu gazowego;
- b) *gaz*—dla nałożenia maski;
- c) *maskę zdejm*—dla zdjęcia maski;
- d) *pogotowie gazowe skończone*—dla doprowadzenia maski do normalnego położenia.

W czasie szkolenia żołnierzy dla osiągnięcia należytej wprawy w prawidłowem nakładaniu i zdejmowaniu maski, należy posługiwać się rozkazami pomocniczymi, podzielonemi na tempa.

A. Maska francuska A. R. S.

4.
„Pogotowie
gazowe“.

Na rozkaz „*pogotowie gazowe*“ przesuwa się puszkę ku przodowi ciała, nie wyjmując taśmy z pod prawej ręki, skraca się tą taśmę, a pu-

szkę zapomocą krótkiej taśmy przymocowanej u spodu przypina się do guzika munduru, lub płaszcza na wysokości piersi w ten sposób, aby puszką nie mogła podnosić się zbyt do góry, a tem samem przy wyjmowaniu maski uderzyć nią w brodę.

Następnie otwiera się puszkę i wyjmuje się długą nieelastyczną taśmę maski, zakłada się ją na szyję, a puszkę przymyka się w ten sposób, by można ją było w razie alarmu gazowego otworzyć bez żadnej trudności. Taśma długa puszką, musi być tak skrócona, by nieelastyczna długa taśma maski, założona na szyję, nie była naciągnięta.

B. Maska niemiecka gumowa.

Rozkaz „pogotowie gazowe“ wykonywa się tak samo, jak z maską A. R. S.

Maska gumowa może być złożona w puszcze blaszanej w sposób magazynowy lub bojowy. W czasie pogotowia gazowego maskę należy złożyć bojowo, przez co umożliwiałoby się szybkie nałożenie maski podczas alarmu gazowego.

Przy wyszkoleniu, składa się bojowo maskę na rozkaz „*bojowo maskę złożyć*“, który dla celów ćwiczebnych rozkłada się na 5 temp.

Na pierwsze tempo żołnierz zawiesza maskę na lewej ręce w ten sposób, że kciukiem z góry, a palcem wskazującym z dołu chwyta taśmę czołową w miejscu zeszywania części elastycznej z nieelastyczną i zakłada kieszonki za szybką

(taśmy boczne, oraz część nieelastyczna taśmy czołowej, znajdują się na wierzchu ręki).

Na drugie tempo, kciukiem, wskazującym i średnim prawej ręki chwyta tkaninę maski w górnej części ponad szybkami tak, by palec wskazujący znajdował się wewnątrz maski, a lewą ręką wkłada widełki i część elastyczną taśmy czołowej do wnętrza maski, kierując do siebie górną część taśmy czołowej. Po włożeniu, część elastyczna taśmy czołowej powinna tworzyć z miejscami przyszycia widełek do maski jedną linię.

Następnie kciukiem i palcem wskazującym lewej ręki chwyta się maskę po zewnętrznej stronie, w miejscu umieszczenia taśmy czołowej, poczem prawa ręka puszcza maskę.

Na trzecie tempo kciukiem i palcem wskazującym prawej ręki chwyta się taśmy maski w miejscu ich wspólnego zeszywania i zakłada się je na prawą szybkę okularową w ten sposób, aby miejsce wspólnego zeszywania znalazło się pośrodku szybki, zaś taśmy boczne przybrały po wyciągnięciu postać linii prostej, tworząc z taśmą czołową figurę zbliżoną do litery „T.”

Na czwarte tempo kciukiem i palcem wskazującym prawej ręki obejmuje się oprawę metalową prawej szybki okularowej, trzy pozostałe palce opiera się na tkaninie maski po stronie lewej, poza lewą szybką okularową. Po uchwyceniu maski prawą ręką, lewa chwyta taśmy boczne po lewej stronie i wraz z wolną częścią tkaniny maski zakłada je na lewą szybkę

okularową, oddając ręce prawej, które te części przytrzymuje.

Na piąte tempo po oparciu pochłaniacza na udzie prawej nogi, skręca się nieco trzymaną w prawej ręce część w prawo od siebie i umieszcza się ją przy pomocy lewej ręki w kieszonce, utworzonej z tyłu maski (skutkiem tego złożenia) tak, by brzeg maski (tej kieszonki) dochodził do oprawy metalowej prawej szybki okularowej, następnie maskę przekręca się tak, by można było przeczytać literę T, utworzoną przez taśmy na prawej szybce okularowej i w ten sposób umieszcza się maskę w puszcze blaszanej. Taśmę długą nakłada się podczas pogotowia gazowego na szyję.

Celem uniknięcia psucia maski przez złożenie bojowe, maska poza pogotowiem gazowym znajduje się w puszcze, złożona sposobem magazynowym, w ten sposób by taśmy znajdowały się wewnątrz maski, szybki jedna na drugiej, maska złożona w postaci książki i skręcona brzegiem w kształcie odwróconej litery S, szybkami do góry. Takie składanie maski odbywa się na rozkaz: „magazynowo maskę złożyć“.

C. Maska niemiecka skórzana.

Rozkaz „pogotowie gazowe“ wykonywa się analogicznie do maski A. R. S.

Maskę skórzaną również składa się bojowo na rozkaz:

- a) „bojowo maskę złożyć“.

Na tempo pierwsze żołnierz składa maskę szybkami okularowemi do siebie, chwytając ją lewą ręką tak, aby kciuk opierał się u dołu oprawy metalowej lewej szybki, palec wskazujący u góry na oprawie metalowej prawej szybki, palec średni u dołu oprawy metalowej prawej szybki, reszta palców swobodnie ułożona obok siebie. Prawa ręka kciukiem i wskazującym chwytając miejsce wspólnego zeszywania taśm, przy czem kciuk powinien być u góry.

Na drugie tempo taśmy maski przy pomocy prawej ręki zarzuca się na lewą rękę tak, by taśma czółowa znalazła się między oprawami obu szybek.

Na trzecie tempo taśmy przesuwają się prawą ręką na prawą stronę maski tak, aby miejsce zeszywania taśm znajdowało się na środku prawej szybki okularowej, poczem miejsce to przytrzymuje się w tem położeniu palcem wskazującym lewej ręki na oprawie metalowej tej szybki. Następnie taśmy wyciąga się, końce ich przekłada się na lewą szybkę i oddaje do przytrzymania kciukowi. Taśmy na prawej szybce powinny utworzyć literę T.

Na czwarte tempo maskę skręca się nieco w kształcie litery S i część trzymaną w lewej ręce kładzie się na kieszonce, utworzonej skutkiem złożenia maski.

Tak złożoną maskę umieszcza się w puszcze, literą T (na prawej szybce) do siebie.

Składanie magazynowe przeprowadza się tak jak maski gumowej.

D. Maska angielska.

Na rozkaz „*pogotowie gazowe*“, taśmę torby wyjmuje się z pod lewego ramienia, torbę przesuwając na przód ciała, skracając taśmę za pomocą pętelki i guzika, wyjmuje sznurek z prawej strony torby, przewlekając go przez metalowe kółeczko, otacza się ciało i przywiązuje do lewego kółeczka torby.

A. Maska francuska A. R. S.

Rozkazy pomocnicze:

a) „*Maskę chwycić*“.

Na pierwsze tempo żołnierz otwiera puszkę, wyrzuca taśmę zapinkową nazewnątrz i z lewej strony puszki, wyjmuje taśmy boczne, kciukami ujmując długą taśmę maski, okręcając ją raz przez zwrot kciuków, palcami wskazującymi chwyta taśmę potyliczną, średnimi taśmę ciemieniową, a dwa ostatnie palce opiera na obu taśmach bocznych tak, aby palec mały stykał się z brzegami maski.

Na drugie tempo nie wstrząsając puszką, wyciąga przy pomocy długiej taśmy maskę z puszki, zrzuci taśmę długą z kciuków i doprowadza maskę do wysokości twarzy. Tylne brzoisko maski powinien znajdować się na wysokości brody i w odległości jednej dłoni od niej. Ramiona rozchylone pod kątem 90° , dłonie obu rąk zwrócone do twarzy, palce haczykowato zgięte.

5.
„Gaz“.

b) „Maskę nałóż“.

Na pierwsze tempo podaje głowę wtył, wysuwając brodę naprzód.

Na drugie tempo zakłada maskę głęboko pod brodę, chwytając daszek czapki palcami wskazującymi i kciukami.

Na trzecie tempo boczne taśmy naciąga na głowę i stopniowo wypuszcza je z palców, bacząc by taśma czołowa była dobrze naciągnięta, poczem nakłada czapkę.

Na czwarte tempo ujmuje długą taśmę około miejsca jej przyszycia i pociąga maskę wtył, celem lepszego umieszczenia na twarzy.

c) „Maskę sprawdź—zapnij“.

Na pierwsze tempo palcami obu rąk bada linję uszczelnienia maski, sprawdza, czy brzegi nie są podwinięte, czy maska leży dokładnie i na swoim miejscu, czy brzegi maski przyciśnięte są do ciała, oraz czy taśmy należyte powyciągane i czy nie znajdują się na uchu.

Na drugie tempo lewą ręką chwyta się taśmę zapinkową prowadzi się ją wtył głowy, poczem prawą ręką odbiera się tę taśmę z ręki lewej i przytrzymując haczyk maski palcem wskazującym i średnim lewej ręki, zapina się taśmę.

Po zapięciu, bez specjalnego rozkazu, zamyka się puszkę.

B. Maska niemiecka gumowa.

Rozkazy pomocnicze:

a) „Maskę chwycić“.

Na pierwsze tempo żołnierz chwytą taśmy bocznej maski po obu stronach taśmy czołowej kciukami i palcami wskazującymi obu rąk, tak, by kciuki znajdowały się u góry, a wskazujące u dołu.

Na drugie tempo wyciąga maskę z puszkii, lekko wstrząsa dla wyprostowania zgięć i doprowadza do wysokości twarzy. Podczas podnoszenia maski do twarzy, przerzuca taśmy boczne na kciuki. Dłonie obu rąk lekko zwrócone nazewnątrz.

b) „Maskę nałożyć“.

Postępuje się jak z maską A. R. S.

c) „Maskę sprawdź—zapnij“.

Postępuje się podobnie jak z maską A. R. S., tylko zamiast zapięcia, następuje podwiązanie zapomocą krótkich tasiemek przyszytych do taśmy długiej, tak, by tasiemka przechodziła przez maskę poniżej szybek okularowych. Jeśli niema tasiemek, podwijać taśmą nieelastyczną maski, zdejmując ją z szyi i przeciągając między pochłaniaczem a szybkami przez tkaninę, i zawiązując z tyłu głowy na szyi. Następnie przyryka się puszkę.

C. Maska niemiecka skórzana.

Nakładanie maski odbywa się podobnie jak maski gumowej, tylko że zamiast podwiązania następuje podpięcie przez zahaczenie sznurka, znajdującego się na przedniej stronie maski, na guzik taśmy czołowej. W czasie wyjmowania maski z puszki nie należy jej wstrząsać.

D. Maska angielska.

Rozkazy pomocnicze:

a) „Maskę chwyc”.

Na pierwsze tempo żołnierz odchyła pokrywę torby na stronę zewnętrzną, kciukiem i wskaźującym prawej ręki chwytając metalowe kółeczko ściskacza nosa przez tkaninę maski, zaś dłońią i pozostałymi palcami chwytając zgiętą rurkę metalową maski. Prawe ramię przyjmuje położenie poziome.

Na drugie tempo maskę wyciąga z torby i doprowadza do wysokości twarzy.

Na trzecie tempo kciukiem lewej ręki zaczepia taśmy boczne maski z lewej strony w pobliżu miejsca przyszycia. Dłoń powinna być lekko zgięta i zwrócona ku twarzy.

Na czwarte tempo prawą ręką chwytając taśmy boczne prawej strony, podobnie jak ręką lewą na tempo „trzy”.

b) „Maskę nałóż”.

Na pierwsze tempo odchyła głowę w tył podnosząc brodę do góry.

Na drugie tempo zakłada maskę głęboko pod brodę, chwytając daszek czapki kciukami i palcami wskazującymi.

Na trzecie tempo wstrzymuje oddech i naciąga taśmy na głowę, poczem nakłada czapkę.

Na czwarte tempo chwytą prawą ręką zgiętą rurkę metalową maski i umieszcza ustnik w ustach.

Na piąte tempo chwytą metalowe kółeczko ściskacza nosa przez tkaninę maski, nakłada ściskacz na nos i oddycha.

Przy prawidłowem oddychaniu tkanina maski nie może się fałdować.

c) „Maskę sprawdź”.

Maskę sprawdza się podobnie jak maskę innych typów. Obie taśmy boczne muszą znajdować się nad uchem. Jeśli taśma czołowa okaże się zbyt długą, należy ją skrócić zapomocą agrafki. Przy rozmowie ustnik wyjmuje się z ust, dla zaczerpnięcia powietrza należy ponownie włożyć ustnik.

W czasie rozmowy szybki okularowe, o ile nie są posmarowane mydełkiem, potnieją, wobec czego należy je przecierać przy pomocy kieszonek.

A. Maska francuska A. R. S.

a) „Maskę zdejm”.

Na pierwsze tempo żołnierz otwiera puszkę i odpina taśmę zapinkową. Chwytą czapkę

6.
„Maskę zdejm”

za daszek i kładzie dłonie obu rąk z tyłu głowy na taśmach.

Na drugie tempo dłońmi obu rąk zsuwa taśmy elastyczne z głowy; maska swobodnie zwisa z lewej strony puszkii, ręce wolne, potem nakłada czapkę.

b) „*Maszkę przesusz*“.

Zdejmuje taśmę z szyi i huśta maskę, potem po przesuszeniu bez rozkazu wiesza maskę na szyi.

c) „*Maszkę schron*“.

Chowa maskę do puszkii szybkami okularami od siebie, uważając, by oprawą gumową szybek okularowych nie zawadził o brzeg puszkii, przyczem taśma długa pozostaje na szyi, puszkii zaś jest przymknięta.

B. Maski niemiecka gumowa.

Maszkę zdejmuje się tak, jak maskę A. R. S. tylko zamiast odpięcia następuje odwiązanie tasemek, podtrzymujących maskę.

C. Maski niemiecka skórzana.

Zdejmuje się tak samo, jak maskę A. R. S., jeżeli przy zdejmowaniu sznurek nie spadnie z guzika, odpina się go.

D. Maski angielska.

a) „*Maszkę zdejm*“.

Na pierwsze tempo żołnierz zdejmuje ścisnąć nosa.

Na drugie tempo wstrzymuje oddech, wyjmuje z ust ustnik i kładzie ręce na taśmach, na tyle głowy.

Na trzecie tempo taśmy zsuwa z głowy.

b) „Maskę przesusz“.

Chwyta jedną z rąk miejsce wspólnego zeszywania taśm i poruszając wahadłowo, suszy dopóki nie zniknie wilgoć (pochłaniacza z torby nie wyjmuje).

c) „Maskę schroń“.

Na pierwsze tempo chwyta maskę w podobny sposób, jak na tempo „raz” rozkazu pomocniczego „Maskę chwyć”, przekładając równocześnie taśmy maski na jej lewą stronę nazewnątrz.

Na drugie tempo maskę umieszcza w torbie szybkami okularowemi ku dołowi; wentyl wydechowy musi być ułożony swobodnie.

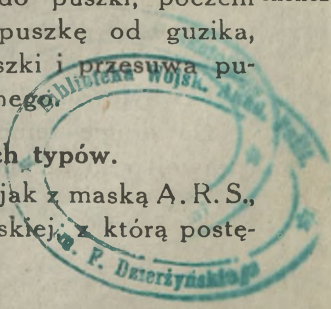
A. Maska francuska A. R. S.

Na rozkaz „pogotowie gazowe skończone”, żołnierz otwiera puszkę, zdejmując z szyi długą taśmę maski, chowa ją do puszek, poczem zamyka puszkę; odpina puszkę od guzika, przedłuża długą taśmę puszek i przesuwając ją do położenia normalnego.

7.
„Pogotowie
gazowe
skończone“.

B. Maski innych typów.

Postępuje się podobnie jak z maską A. R. S., za wyjątkiem maski angielskiej; z którą postę-

puje się odwrotnie jak w rozkazie dla niej „pogotowie gazowe”.

8.
Zmiana pochłaniacza w masce przeciwgazowej.

Dla osiągnięcia należytej wprawy w szybkim wykręcaniu i wkręcaniu pochłaniacza, należy, przy szkoleniu żołnierzy posługiwać się następującymi rozkazami pomocniczymi (nie dotyczy to maski angielskiej).

a) „Pochłaniacz wykręć”.

Na pierwsze tempo kciukiem i wskazującym lewej ręki obejmuje się oprawę metalową maski, dłoń powinna być zwrócona ku przodowi, otwór oddechowy zamknąć brodą.

Na drugie tempo schwywszy pochłaniacz z przodu prawą ręką, wykręca się go.

Wkręcanie pochłaniacza odbywa się analogicznie.

9.
Przecieranie szybki okularowych.

W maskach angielskich i gumowych niemieckich można przecierać szybki okularowe na rozkaz „*lewą (prawą) szybkę przetrzyj*”.

Na pierwsze tempo prawą (lewą) ręką, kciukiem i palcem wskazującym chwyta się oprawę metalową tej szybki, a reszta palców i dłoń ustawia się prostopadle do płaszczyzny ciała tak aby pole widzenia prawej (lewej) szybki było odkryte.

Na drugie tempo jednym z palców lewej (prawej) ręki przeciera się szybkę.

im. P. Dzierżyńskiego

29529/1

2597